ÖZ GÜR GÜÇ

TÜRKİYE AYDINLARIYLA DAYANIŞMA

HABER BÜLTENİ

OCAK 87 SAYI: 7

Yurttaşlıktan Çıkarmalara Tepkiler

Yazman,
Avrupa İnsan Hakları Komisyonu
Avrupa Konseyi
Posta Kutusu 431
R6-67006 Strasbourg Cedex
Fransa

11 Aralık 1986

Sayın İlgili,

Dikkatinizi şair Nihat Behram'ın durumuna çekmek ve, tüm dünya yazarlarının örgütü Uluslararası PEN adına, Haziran 1986'da vatandaşlığı kaybettirilen bu şaire karşı girişilen uygulamaları protesto etmek zorundayım. Bu uygulamaların, insan hakları anlaşma ve sözleşmelerine aykırı oldukları sanıyorum aşikardır; Fransız, Hollanda, İsveç ve Türkiye hükümetleri arasında yapılan, ve bu ülkelerin 1 Temmuz 1986'da İnsan Hakları Komisyonu önünde şikayetlerinden vazgeçmelerine temel olan anlaşma ile bağdaşmadıkları ise kesindir. Bu esef edilecek bir durumdur, zira demokrasi yolunda atılan adımlar bu tür uygulamalarla baltalanmaktadırlar.

Bunu, ülkeleri ile Avrupa Topluluğunun diğer üyeleri ve Türkiye yazar ve aydınları ile, onların PEN gibi uluslararası örgütleri arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesini isteyen yetkili Türk makamlarına işaret ettiğiniz takdirde minnetdar kalacağım.

Bu mektubun yanısıra, Fransa ve Federal Almanya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlarına da yazarak, bu özgün duruma onların da dikkatini çekiyorum. Girişeceğiniz herhangi etkinlik için minnetdar kalacağım.

Şimdiden teşekkürlerimi bildirir, saygılarımı sunarım,

Alexandre Brokh
Uluslararası Yazman

Demir Özlü de Yurttaşlıktan Çıkartıldı

Sayın Alexandre Brokh,
P.E.N. Kulüpleri Genel Sekreteri
LONDRA

Size, Türkiye Hükümetince, Evrensel Insan Hakları Bildirisi'nden başlıyarak, uluslararası andlaşmaların, Anayasanın ve Türk Yurtdaşlık Kanunu'nun çiğnenerek, şair Nihat Behram'ın yurtdaşlıktan çıkarılması vesilesiyle yazdığım 4 Kasım 1986 tarihli mektubumda, geleceğe dönük bir kaygımı da dile getirmiş, hatta içime doğmuş gibi Demir Özlü'nün adını da zikretmiştim. O mektubumun üzerinden bir kaç gün geçmeden, sizin de duymuş olabileceğiniz gibi, Demir Özlü de, bu aydın düşmanı insafsız rejimin kahrına uğrayarak, yurtdaşlıktan çıkarıldı. 1980 askeri rejimi yüzünden yurtdışında, Isveç'te yaşamak zorunda kalan, çağdaş Türk edebiyatının bu tanınmış öykü ve romancısının sanatsal kişiliğinden size bahsetmeyi zait bulurum. Demir Özlü, aydın kişiliğinin gereği olarak, inanmış bir anti-faşist ve tam bir demokrattır. Yurtdışındaki faaliyetleri de, kendi ülkesinde bir an önce demokrasinin kurulması amacına dönük olmuştur. Ondan, insan haklarına düşman bir rejime yandaş olmasını bekleyemezdik. Bugünkü rejimin ise, aydınlarda "yurda bağlılık" yerine, "rejime bağlılık", arıyor, yurtdaşlık konusunda bunu ölçüt olarak alıyor. Demir Özlü, insan haklarına düşman bir rejime yandaş olmasını bekleyemezdik. Bugünkü rejim ise, aydınlarda "yurda bağlılık" yerine, "rejime bağlılık" arıyor, yurtdaşlık konusunda bunu ölçüt olarak alıyor. Demir Özlü, bu hukuka ve insan haklarına taban tabana zıt zıhniyetin kurbanı olmuştur.

Onun haklarını savunmayı, "Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi" doğal görevleri arasında görmektedir ve bu uğurda mücadeleyi sonuna değin sürdürecektir. Ancak, itiraf edeyim, bizim etkimiz, hiç bir zaman sizinki kadar ağırlıklı ve çarpıcı olamaz. Demir Özlü olayı üzerinde sizin çok büyük bir hassasiyetle duracağınıza yürekten inanıyorum. Aydınlara karşı bugüne değin işlenmiş bu büyük haksızlıkların giderilmesinde olduğu kadar, geleceğe dönük yeni haksızlıkların önlenmesinde de, yapacağınız girişimler inanınız büyük rol oynayacaktır. Bu girişimlerden beni de -lütfeder- haberdar eder, ya da edebilirseniz, onların Türkiye kamuoyuna aktarılmasında size yardımcı olmayı zaten bir görev telakki edeceğim.

Derin saygılarımla

Türkiye Aydınlarıyla Day. Gir. adına
Server Tanilli

Devamı 8. sayfada

Yılmaz Onay ve çok sayıda YARIN dergisi yöneticisi ile Öğrenci Derneği üyeleri gözaltına alındılar

Oyun yazarı, yönetmen ve çevirmen Yılmaz Onay, AST'ta yönettiği "Bu Zamlar Bana Karşı" oyununun provasında iken 22 Aralık gecesi, yanında bulunan oğlu Gökhan Onay'la birlikte gözaltına alındı. (Onay'ın eşi Yurdanır Onay, Başbakan'a telgraf çekerek eşi ve oğlunun nerede bulunduğunu öğrenmek istedi ve oğlunun şeker hastası olduğunu bildirerek, yaşamından endişe ettiğini bildirdi. Gökhan Onay bir gün sonra salıverildi.)

Gökhan Onay, gözleri bağlı olarak götürüldüğü Emniyette, babasına işkence yapıldığını duyduğunu, üzerine soğuk basınçlı su sıkıldığını söyledi.

Aynı gün başlamak üzere, Ankara'da, özellikle **Yarın** ve **Öğrenci Postası** dergileri ve SBF Öğrenci Derneği çevresinde geniş bir gözaltı "operasyonu" yürütüldü. On kadar kişi gözaltına alındı. Bazı öğrencilerin ard arda gözaltına alınmaları üzerine SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar 24 Aralık'ta Emniyet Müdürlüğü'ne giderek öğrencileri görmek istediysede, buna izin verilmedi. Sağlar'ın işkence yapıldığı bildirilen DAL bölümünde inceleme istemi de geri çevrildi.

Öğrenciler İçişleri Bakanı İle Görüştüler

Çeşitli öğrenci derneklerinden kalabalık bir grup öğrenci TBMM'ne gelerek, SHP yöneticilerinin girişimi ile, İçişleri Bakanı ile görüştüler. Arkadaşlarına işkence yapıldığını söyleyen, ve aralarında daha önce gözaltına alınarak işkence görmüş olanların bulunduğu öğrencilere, Akbulut, "Bunlar mücerret iddialar. Solcuların ve komünistlerin dışardan pompaladıkları propagandalar" dedi. Görüşmeye, gözaltına alınan öğrencilerden Beyhan Sunal'ın annesi de katıldı.

YILMAZ ONAY - NEVZAT HELVACI'NIN BASIN TOPLANTISI

26 Aralık Cuma günü DGM önüne çıkartılarak salıverilen Yılmaz Onay, Cumartesi günü İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Nevzat Helvacı ile birlikte bir basın toplantısı yaptı. Onay gözaltında iken soğuk suyla, elektrikle ve diğer yöntemlerle işkence gördüğünü, ve bunların izlerini üzerinde taşıdığını doktor raporu ile belirlenmiş olduğunu söyledi. Nevzat Helvacı ise, canlı tanıklar ve tıbbi bulguların, son günlerde işkence olaylarının tırmandığını gösterdiğini söyledi.

ÖĞRENCILER AÇLIK GREVINDE

28 Aralık günü, Ankara'da 4'ü kız 23 öğrenci açlık grevine başladı. Öğrenci dernekleri üzerindeki "haksız gözaltı, baskı ve işkence gibi antidemokratik uygulamaları" protesto etmek amacıyla başlatılan greve, gözaltındaki öğrencilerden Beyhan Sunal'ın annesi ve babası da katıldılar. Ankara Üniversitesi SBF, Ziraat Fakültesi, ODTÜ, Hacettepe Üniversitelerinden öğrencilerin başlattığı grev tüm öğrenci dernekleri tarafından destekleniyordu.

Greve katılanların sayısı ikinci gününde 39'a, ve giderek, Bursa ve İzmir'den de öğrencilerin katılımı ile grevin bittiği 1 Ocak gününe kadar 94'e yükseldi. 29 Aralık'ta, grevci öğrencileri SHP'den Fikri Sağlar ve sanatçı Ahmet Kaya ve eşi ziyaret ettiler. Yılbaşı gecesinin de grevde geçiren öğrencileri yurt içinden ve dışından, yüzlerce kişi telefonla desteklerini bildirdiler. Prof. Dr. Server Tanilli de bir destek mesajı gönderdi.

GÖZALTINDAKI ÖĞRENCILERDEN BIRI TUTUKLANDI

Bu arada okullarından alınarak emniyete götürülmüş olan öğrencilerden biri hariç hepsi birer birer salıverildiler. SBF öğrencisi Vahit Kanığ ise, "illegal Türkiye İşçi Partisi adına faaliyette bulunduğu" iddiası ile tutuklandı.

HOLLANDA'DAN YILMAZ ONAY'LA DAYANIŞMA

Amsterdam'da bulunan ELKAPISI-Öngören Tiyatro Vakfı yönetim kurulu, Hollanda Tiyatro Yönetmenleri Federasyonu ve yine Amsterdam'da bulunan Amerikalı yönetmen Rufus Collins, Turgut Özal'a birer telgraf çekerek Yılmaz Onay'ın derhal serbest bırakılmasını talebettiler.

YILMAZ ONAY'IN BAZI YAPITLARI

İşçi Tiyatroları (Almanca'dan çeviri, 1978)
Edebiyat Bilimi (Pospelov'dan çeviri)
Epik Tiyatro (Kesting'den çeviri)
Bir Halk Düşmanı (Ibsen'den)
Mariana Pineda (Lorca'dan)
Oyunları: Bu Zamlar Bana Karşı, Sanatçının Ölümü (TOBAV ödülü), Dev Masalı (TOBAV ödülü), Sevdalı Bulut, Sarkılarımız Ölmesin.

YÖKLEME

Sıkıyönetimin kalkması üzerine görevlerine iadelerini isteyen "1402"lik öğretim üyelerinin başvurularına, YÖK Başkanlığı adına, YÖK vekili imzası ile, müvekkilleri adına Prof. Rona Aybay'a gönderilen yanıtta şöyle deniyor: "Bu kişiler için, idarenin sıkıyönetim kalktıktan sonra dahi göreve başlatma işlemi yapmasına imkan yoktur.... Bu tür işe son verme işlemleri, sıkıyönetim süresi ile bağlı olmayıp, süreklidir. Sıkıyönetim ilanına neden olan ortamın sıkıyönetim kalkmasından sonra yeniden doğmasına mani olunması için bu zorunlu görülmüştür. ... Bu gibi kişiler, bir daha hiçbir surette kamu hizmetinde çalıştırılamazlar. Bu yasağa uymayan idare, kanuna aykırı işlem yapmış olur." Hatırlanacağı gibi, Doğramacı, habire, 1402'likler başvururlarsa göreve iade edileceklerini söylüyordu. (30 Kasım - 6 Aralık, Yeni Gündem).

ÇİZGİLİK *KÂMİL MASARACI*

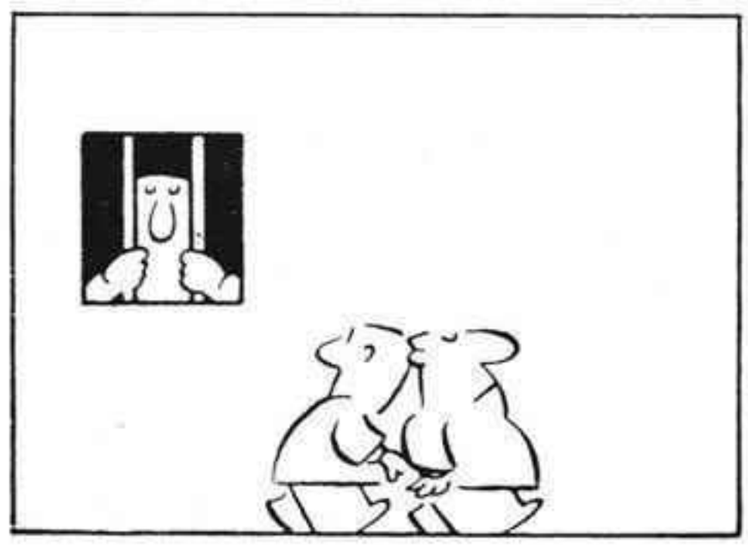

KISA HABERLER

ÖZAL'IN LİMON DERGİSİNE AÇTIGI DAVAYA BAŞLANDI

Başbakan Turgut Özal'ın kendisi hakkındaki karikatürlerle ilgili olarak haftalık mizah dergisi Limon aleyhine açtığı davaya Istanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Davada dergi sorumluları Murat Kurüz, Şükrü Yavuz, Gani Müjde ve Gürcan Özkan hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası isteniyor. (15/10)

TGS GAZETECİLERE KARŞI TUTUMLARI KINIYOR

Türkiye Gazeteciler Sendikası Ankara Şubesi bazı bakanların ve Ankara Belediye Başkanı'nın gazetecilere takındıkları tavrı kınadı. Şube Başkanı Ismet Solak, Belediye Başkanı Altınsoy'un kömür yokluğunu soran gazeteciye, "namussuz gazeteciler" diye yanıt verdiğini, Devlet Bakanı Kazım Oksay'ın da fotoğrafını çeken bir muhabire saldırdığını belirterek, "Herkez kendi işini bilse, demokrasiyi biraz içine sindirse bunlar olmaz" dedi.
(15/10)

KÜÇÜK'ÜN DAVASI SÜRÜYOR

"Bir Yeni Cumhuriyet Için" adlı kitabı nedeniyle yargılandığı Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde ağır hapis cezasına mahkum edilen yazar Yalçın Küçük hakkındaki karar, 4. kez Askeri Yargıtay 5. Dairesince bozuldu.

Avukat Gülçin Çaylıgil ve Levent Akyüz'ün savunma yaptığı davada önümüzdeki günlerde 5. kez yargılanmaya başlanacak olan Yalçın Küçük ile ilgili olarak mahkeme kararlarını Yargıtay bir kez esastan, üç kez de usul ve eksik soruşturma gerekçesiyle bozmuş oldu.
(17/10)

AST NİYE YARDIM ALAMAMIŞ?

Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu, bakanlıktan ayrılmadan önce verdiği son demeçte, Ankara Sanat Tiyatrosuna niye devlet yardımı yapılmadığını açıkladı. Taşçıoğlu'na göre AST **"sanat için sanat"** yapmamaktaymış. Bakanın bu konudaki görüşleri şöyle, **"Sen tiyatronu miting meydanına çevirirsen, Ibsen'i oynarsan hava alırsın. Söylettirmeyin beni. Ibsen'i 'Ibsen' diye oynayacaksın. Siz metnine sadık kalınmış diye biliyorsunuz, biz böyle bilmiyoruz. Sanat, sanat içindir değil mi? Ya! Bozmayın, bozmayın."**
(20/10)

SHP GECESİ DAVASI

SHP Karadeniz Ereğlisi ilçe örgütünün 26 Temmuzda düzenlediği **"Türkülerle Anadolu"** gecesinde, halkın sınıf, ırk, din, mezhep ayrılıklan işlenerek komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla sanatçılar Sadık Gürbüz, Ilyas Salman ve ilçe SHP örgütü hakkında Devlet Güvenlik Mahkemesinde 15 yıl hapis istemiyle açılan dava devam ediyor. Sadık Gürbüz sorgusunda **"Türkülerle Anadolu"** adlı gecede halk türküleri söylediğini belirterek, **"Türkülerim sevgi üzerine söylenmiştir. Neden bana dava açıldığını anlamadım"** dedi.
(24/10)

EKİN BİLAR PANELİNE İZİN VERİLMEDİ

Ekin Bilar A.Ş.'nin Ankara'dan sonra Izmir'de gerçekleştirdiği etkinlikler arasında yer alan konsere izin verilirken, aynı konserin arasında yapılması düşünülen panele izin verilmedi. Yasaklama kararına gerekçe olarak panelin kapalı yer toplantısına dönüşebileceği gösterildi. Bunun üzerine panelin konuşmacıları Reha Isvan, Sadun Aren, Güney Dinç, sadece sahneye çıkarak izleyicileri selamladılar. Ekin AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Aziz Nesin yasaklama kararı üzenne yaptığı açıklamada **"Panelde insan haklarına saygı duyun, insan haklarına saygı duymazsanız, sizin de insan haklarınıza saygı duymazlar, ben konuşmamda sadece bunları söyleyecektim"** dedi.
(26/10)

LIMON DERGISINE DGM SORUŞTURMASI

Haftalık mizah dergisi **"Limon"** hakkında Istanbul DGM Savcılığı tarafından **"orduya ve Türklüğe hakaret ettiği"** iddiası ile soruşturma açıldı. Özal'ın **"Limon"** aleyhine açtığı dava sürerken, bu kez DGM'de açılan soruşturma üzerine derginin sorumlu yazıişleri müdürü Tuncay Akgün DGM savcılığında ifade verdi.

Soruşturmanın açılmasının nedeni, Mersin'de oturan bir kişinin DGM'ye gönderdiği bir yazıda **"Limon"**un 29. sayısında yayımlanan **"SHP bilmeceleri"** başlıklı karikatürde Türk Silahlı Kuvvetlerine, 30. sayısında da Türklüğe hakaret edildiğini iddia etti. Bu yazıyı ihbar kabul eden DGM Savcılığı, **"Limon hakkında soruşturma açtı.**
(26/10)

YAZAR ALBAYRAK 6 YIL HAPSE MAHKUM OLDU

Yazar Sadık Albayrak, Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesine aykırı hareket etmekten 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. "Yürüyenler ve Sürünenler" adlı kitabında 163. maddeyi ihlal ettiği gerekçesiyle daha önce Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde yargılanan ve beraat eden Sadık Albayrak, Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yeniden yargılanıyordu.
(27/10)

YENİ GÜNDEM DERGİSİNE DAVA

"Yeni Gündem" dergisinin eşçinsellerle ilgili sayısı "muzır" bulunarak dava açıldı. Derginin 28 Temmuz - 3 Ağustos 1986 tarihli sayısında yer alan "Türkiye'de eşcinseller. Suçu olmayan suçlu" başlıklı araştırma yazısını Basın Savcılığı'nın ihbarı üzerine inceleyen Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu, "fotoğraflar ve yazıların küçüklerin maneviyatı üzerinde muzır tesir yapacak nitelikte" olduğu yönünde rapor verdi. Raporu inceleyen Istanbul Basın Savcılığı, derginin sahibi Vedat Çakmak ve sorumlu müdürü Cengiz Turhan hakkında 1117 sayılı Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Yasası'na aykırı davrandıkları iddiasıyla dava açtı. Istanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davaya önümüzdeki günlerde başlanacak.
(31/10)

PANEL KONUŞMACILARI TUTUKLANDI

Saçak dergisinin düzenlediği "Sosyalist partide parti içi demokrasi" paneline katılan konuşmacılar tutuklandılar. Saçak dergisinin 26 Temmuz'da Ses Sineması'nda düzenlediği panelle ilgili olarak Ankara DGM Savcılığı'nca soruşturma açılmıştı. Bilirkişinin verdiği rapor üzerine tutuklanmasına karar verilen konuşmacılar arasında Dr. Halil Berktay, avukat Ali Kalan, Canan Bıçakçı ve Prof. Sungur Savran bulunuyor.
(13/11)

TRT SANSÜR REKORU KIRDI

TRT, 15 Kasım Cumartesi gecesi gösterdiği **"Namuslu"** adlı filmle

yeni bir sansür rekoru kırdı. Film Sansür Kurulundan gerekli izni alarak sinemalarda oynayan filmin televizyondaki gösterisi sırasında toplam 48 yerinden makaslandığı bildirildi. Filmin en başındaki jenerikle birlikte verilen giriş sahnesi olduğu gibi çıkarıldı. Bu nedenle TRT yöneticileri filme yeni bir jenerik yaptılar. Aralardaki kesmeler nedeniyle seyircilerin hiçbir şey anlamadığı filmin final sahnesi de kesildi.
(17/11)

EVREN'İN İSTEGİYLE TABLO SERGİDEN ÇIKARILDI

Dolmabahçe Sarayında düzenlenen **"Resimlerle Osmanlı Yaşamı"** sergisinde yer alan **"Cellat"** adlı tablo Cumhurbaşkanı Evren'in isteği üzerine sergiden çıkarıldı. Evren'in 1 Kasımda sergiyi gezerken kaldırılmasını istediği tabloda bir elinde palası, diğer elinde kesik bir baş bulunan bir Osmanlı celladı resimleniyor. Tablonun aslı Londra'daki **"Victori ve Albert"** müzesinde bulunmakta.
(17/11)

YAYINCIYA İŞKENCE YAPAN POLİSLER YARGILANIYOR

Ayyıldız Yayınları sahibi Bektaş Ayyıldız'a işkence yaptıkları gerekçesiyle üç polis memuru hakkında dava açıldı. Bektaş Ayyıldız, Yenimahalle Cumhuriyet Savcılığına verdiği şikayet dilekçesinde, 5 Eylül 1986 günü işyerinde polis tarafından yapılan aramada bazı müstehcen yayınlar ele geçirildiğini belirterek, kendisini emniyete götüren polis memurlarından Lütfi Denizli, Naci Uğur ve Bekir Bostancı'nın aralarından öteden beri husumet bulunan Film Şubesinde görevli komiser Ayşe Ergün'e rüşvet verdiğini anlatması için üzerine su dökerek elektrik vermek suretiyle işkence yaptıklarını bildirdi. Yayıncının 5 gün süreyle işkenceye tabi tutulduğu belirtiliyor.
(17/11)

BELEDİYE BAŞKANI GAZETECİYİ "AFFETTİ"

Yazdığı bir haberden dolayı tutuklanmış olan Milliyet gazetesi Antalya bürosu muhabiri Abdullah Inal, Antalya Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu'nun da araya girmesi sonucu, "şerefimi korumak gerekiyordu, onu yaptım", diyen Belediye Başkanı Yener Ulusoy tarafından "affedildi". Bunun üzerine Inal salıverildi. (9/12)

ARCAYÜREK DGM'DE

Cumhuriyet gazetesinde çıkan "12 Eylül'e 5 Kala", "Demirel ve Askeri Müdahaleler", "Ecevit'in Hapishane Dönemi" başlıklı yazı dizilerinden dolayı Cüneyt Arcayürek'in, ve Cumhuriyet Yazı İşleri Müdürü Okay Gönensin'in, "gizli kalması gereken malumatı ifşa etmek" suçundan dolayı 5'er yıl hapisleri istendi (10/12). Istanbul DGM'de görülen dava ikinci duruşmada beraatle sonuçlandı. (24/12)

MUZIR KURUL

Muzır Kurul tarafından "müstehcen" bulunan Dr. Haydar Dümen'in **Cinsel Yaşam 2** kitabı ile Can Yücel'in **Rengâhenk** adlı şiir kitabı beraat etti. (19/12) Buna karşın, Muzır Kurul'un 6 Aralık'ta "küçüklerin maneviyatı üzerine muzır tesir yapacağı" kanısına vardığı, Pınar Kür'ün **Bitmeyen Aşk** adlı romanı, Istanbul Sulh Ceza Mahkemesi kararı ile toplatıldı. Sudaki Iz (Ahmet Altan) ile ilgili mahkeme sürüyor (17/12)

IPI'IN MUZIR RAPORU

Uluslararası Basın Enstitüsü'nün (IPI) geleneksel "Dünya Basın Özgürlüğü" raporunda Türkiye eleştirildi. 1986'nın basın özgürlüğü açısından Türkiye'de zor ve başarısız bir yıl olduğu söylenen raporda, yedi ilde süren sıkıyönetim, 11 ilde olağanüstü duruma ek olarak Muzır Yasa'nın da basın özgürlüğünü son derece kısıtladığı belirtiliyor. (25/12)

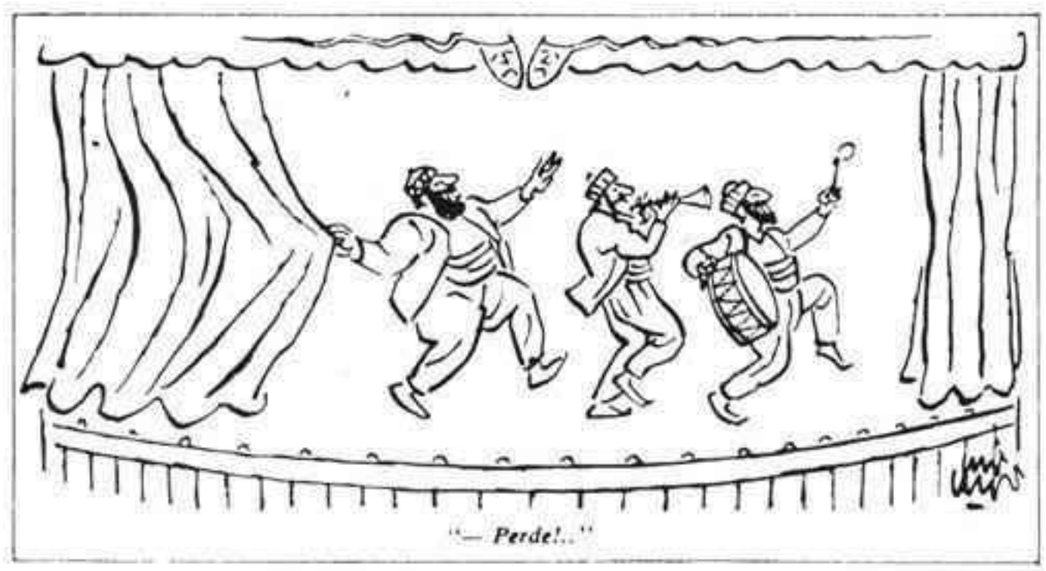

TİYATRO BASKINI

Ferhan Şensoy'un Muzır Müzikal adlı müzikli güldürüsü, iki kişi tarafından "basılarak", oyun "Islam kurallarına aykırı olduğu" için engellenmeye çalışıldı. (14/12) Şişli Cumhuriyet Savcılığı ise, oyunun yazarı ve başoyuncusu Ferhan Şensoy aleyhine, "dini tahkir etmek" ve "müstehcenlik" iddiası ile 6 aydan bir yıla kadar hapis ve 2 milyondan 10 milyona kadar para cezası istemi ile dava açtı. Sürekli tehdit edildiği için, Ferhan Şensoy polis koruması altına alındı. (26/12)

CEZAEVİNDEKİ GAZETECİYE ONUR ÜYELIGI

1981 yılından bu yana Çanakkale Özel E tipi cezaevinde 17,5 yıllık mahkumiyetini çekmekte olan Kitle Dergisi Yazı İşleri Müdürü Feyzullah Özer, Uluslararası PEN'in Ingiltere Merkezi'nin onur üyeliğine seçildi. (24/12)

MUHTEŞEM BİTİŞ! YIL SONUNDA KİTABEVLERINDE OPERASYON

Ankara'da yılın son günleri kitabevleri ve kartpostal satıcıları üzerinde yoğunlaştırılan "operasyonlar"da, Sol Yayınları'na ait 136 kitap toplatıldı. Üzerinde Nazım Hikmet, Ahmet Arif, Nevzat Çelik, Enver Gökçe, Fırat Can, Abdullah Rıza Ergüven, Mustafa Özgenç ve Arslan Kaynardağ'ın şiirleri bulunan kartpostallar toplatıldı. Gün Kitabevi'nin sahibi Cumhur Özdemir ile Çark Kitabevi'nin sahibi Haluk Erdost göz altına alındı. Ayrıca, kartpostalları satan bazı öğrenciler de gözaltına alındılar. (28/12) Denizli'de "Muzır Kartpostal" baskını şeklinde başlayan "operasyon" ise, Izmir'de tüm kartpostal satıcılarının standlarında, üzerlerinde şiir olan kartpostalların aranması ve el konulması biçiminde sürdü. (29/12)

Bu arada, Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin, "Neden Okumuyoruz" başlığı altında düzenlediği panelde, yıllardır kitabın, bomba, tabanca gibi bir suç aleti olarak gösterilmiş olduğuna dikkat çekildi. (27/12)

GAZETECİYE DAYAK

Izmir TKP davasında yargılanan bir sanığa işkence yapmaktan yargılanan iki polis, duruşmada fotoğraflarını çeken gazeteci Yılmaz Bağıran'ı (Yeni Asır), duruşma sonunda Birinci Şube'ye götürerek dövdüler. (30 Aralık)

BERKTAY, BIÇAKÇI VE KALAN TUTUKLANDILAR

Saçak Dergisi'nin 26 Temmuz günü Ankara'da düzenlediği "Sosyalist Parti'de Parti İçi Demokrasi" paneline konuşmacı olarak katılan Av. Ali Kalan, Dr. Halil Berktay ve kapatılan Sosyalist Devrim Partisi eski Genel Sekreteri Cenan Bıçakçı, haklarında Ankara DGM tarafından açılan soruşturma sonucu 12 Kasım'da tutuklandılar. Hakkında gıyabı tutuklama kararı verilen Sungur Savran ise aranmaya devam ediyor.

Berktay ve Bıçakçı'nın tutuklanmaları, Paris VII Üniversitesi profesörlerinden Michèle Perrot, Guy Bois, Claude Liauzu ve Muhammed Harbi ile Sosyal Bilimler Yüksek Okulu yöneticisi Maxime Rodinson tarafından protesto edildi. Ayrıca Birmingham Üniversitesi (Ingiltere) öğretim üyeleri de Turgut Özal'a protesto mesajı kampanyası başlattılar.

Devamı 12. sayfada

Öğrenci Günlüğü

"6 Kasım'a Doğru"

Öğrenci dernekleri geçtiğimiz Mayıs ayında, kendi aralarında kurdukları iletişimler sonucu YÖK'e karşı bir kampanya başlattılar. Kampanya YÖK'ün aksayan tüm yönlerinin öğrenci yararına değiştirilmesi temel hedefini içeriyordu. Ancak bu yolda adım adım ilerlenecekti...

... Her yıl yaklaşık 40.000 öğrencinin kaydı siliniyordu. Bu öğrencilerin bir bölümü çıkarılan afla geri dönseler bile bu yeni öğrencilerin atılmayacağı anlamına gelmiyordu. O halde atılmalara neden olan YÖK Yasası'nın 44. maddesi öğrenciler lehine değiştirilmeliydi. Öğrenci dernekleri önce "atılmalar birimleri" oluşturdular. Birimler atılmaların nedenlerini incelediler, yaz boyu atılma durumunda olan öğrencilerle, avukatlarla, öğretim üyeleriyle ve diğer derneklerin birimleri ile ilişkiler geliştirildi... 33 dernek temsilcisi tarafından imzalanan dilekçe, kalabalık bir öğrenci grubu tarafından 15 Ekim 1986'da Meclis Başkanlığı'na iletildi. (*Yarın*, Aralık '86) Dilekçe, imzaya açıldı. 15 gün içinde 13 binden fazla imza toplanacaktı. 23 Ekim - Iki dersini veremediği için okuldan atılan Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Isa Tanrıverdi, intihar etti.

27 Ekim -- İsa Tanrıverdi'nin intiharı üzerine Marmara Üniversitesi Rektörlüğü önüne siyah çelenk koymak isteyen iki öğrencinin gözaltına alınmasını protesto etmek için 500'ü aşkın öğrenci, Marmara Üniversitesi Rektörlüğü önünde oturma eylemi yaptılar.

2 Kasım - 44. madde kampanyasını yoğun bir biçimde yürüten "Öğrenci Postası" dergisi Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne sokulmadı. SBF Öğrenci Derneği yöneticileri Öğrenci Postası'nın yasal bir dergi olduğunu, dağıtımının da serbest olduğunu anlatmaya çalıştılar. Dekan'ın yanıtı ise şuydu: "SİZ ÖGRENCİLERİ KIŞKIRTMAK İSTİYORSUNUZ, KIŞKIRTMAYA DEVAM EDERSENİZ BAŞINIZI EZERİZ."

3 Kasım - Izmir'deki Ege ve 9 Eylül Üniversitelerinde okuyan 9 öğrenci ve bir veli, 2547 sayılı YÖK yasasının 44. maddesinin değiştirilmesini istemek için İzmir'den Ankara'ya yürüyüşe geçtiler.

4 Kasım - İstanbul'dan da, İstanbul, Marmara, ve İstanbul Teknik Üniversiteleri öğrencilerinden üçü kız 15 öğrenci, 44. maddeye ilişkin ve 4000 imza taşıyan dilekçeyi TBMM başkanlığına vermek için Söğütlüçeşme'den yürüyüşe geçtiler. Dilekçe'de intihar eden İsa Tanrıverdi'nin de imzası var.

5 Kasım - İzmir ve İstanbul'dan gelen yürüyüşçüler Eskişehir'de buluştular.

"... Ve saat 12:00. Eskişehir'de buluşmanın coşkusunu anlatmak zor. Herkes sarılıyor birbirine. Karanfillerimizi Aysel hanıma veriyoruz. (Izmir'den oğlu ile birlikte yürüyüşe katılan veli). Beş dakikada anlatıyoruz birbirimize olup biteni. Eskişehirli arkadaşlar sarıyor etrafımızı, .. hemen orada yürüyüşçüler adına bir basın toplantısı yapılıyor..." (*Yarın*, Aralık '86)

Yürüyüşçüler şehir içinde yürüyor, şehir aralarında ise otobüse biniyorlar. Şehir içinde yürürken "aralarında 20-30 metre bırakmak" koşulu var, bir de her öğrenciye en az bir polis düşüyor. Şehirlerde yürüyüşçüler ya güvenlik güçlerince ya da SHP'lilerce karşılanıyorlar. Yürüyüşçüler bu arada İsa Tanrıverdi'nin de mezarını ziyaret ederek çelenk koydular.

6 Kasım - Eskişehir'de bir gün önce buluşan 12 Izmirli, 17 İstanbullu, bir Bolu'lu ve bir Eskişehirli öğrenci Ankara'ya vardı.

"... Evet, gerçekten de görülmeye değer şeydi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin Ankara-Eskişehir karayolu üzerindeki giriş kapısından öteye bir kalabalık uzanmıştı. Öyle 10-20 metreden fotoğraf makinelerinin objektifine sığdırılamayan bir kalabalık... Ankara'daki hemen tüm fakültelerden, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nden gelen öğrenciler, kimi veliler, kimi öğretim üyeleri, özellikle 1402'likler, basın mensupları..." (*Yarın*, Aralık '86)

ODTÜ önündeki karşılamadan sonra yürüyüşçüler TBMM'ye ulaştılar. Aralarından seçtikleri üç temsilci ise, dilekçelerini TBMM başkanına verdi. Öğrenciler daha sonra SHP ve DYP grubuna gittiler.

GÖZALTI

Yürüyüşçü gençlerin Ankara'da karşılanması sırasında minibüs ve dolmuşlarla TBMM'ye gitmek isteyen bir grup öğrenci ise polis tarafından çevrildi. Aralarından 30'u gözaltına alındı. Polis, öğrenciler arasında aranan olduğunu, haklarında inceleme yapılacağını söyledi. Gözaltına alınanlar arasında *Yarın* dergisinin bir muhabiri de bulunuyordu. Polis, ayrıca, *Yarın* dergisinin Sıhhiyedeki yönetim yerini de basarak yürüyüşçü gençlerin oraya bırakılan eşyalarına da el koymak istedi.

ISTANBUL VE ANKARADA AÇLIK GREVI

7 Kasım - Gözaltına alınan öğrencilerin salıverilmeleri için, İstanbul ve Ankara'da açlık grevine başlandı. İstanbul'da çeşitli fakülte ve okullarda okuyan 18 öğrenci, YÖK yasasının 44. maddesinin değişmesi talebi ile üç gün sürecek bir açlık grevine başladılar. Marmara Üniversitesi BYYO lokalinde toplanmış olan öğrenciler, gece saat 22:10'da, dernekler masasından gelen polislerce dışarı çıkartılarak, dernek lokali "mülki amirin emri ile" üç ay süre ile kapatıldı. Öğrenciler bunun üzerine, Sarayburnu'ndaki sabahçı kahvesine gittiler.

Ankara'da ise, DTCF, AÜ Basın Yayın Yüksek Okulu, AÜ Tıp Fakültesi ve Gazi Ü öğrenci dernekleri adına dört öğrenci, açlık grevi başlattılar.

Göz altına alınan öğrencilerden polis sadece 5-6 öğrencinin salıverilmediğini söylerken arkadaşları bu sayının daha yüksek olduğunu belirttiler. Bu arada *Yarın* dergisinin Izmir ve Istanbul'da görevli 4 çalışan gözaltına alındı.

ÖGRENCİ - ÖGRETIM ÜYESİ DAYANIŞMASI

9 Kasım - Öğretim Üyeleri Derneği, grevci öğrencilere barınacak yer buldu. Ankara'daki grevci öğrenciler Doç. Dr. Yalçın Küçük'ün evinde, Istanbul'da ise yazar Bilgesu Erenus'un evinde gecelediler. Öğretim Üyeleri Derneği Genel Sekreteri Doç. Dr. Tahir Hatiboğlu bir dayanışma mesajı yayınladı, ve telefonla İstanbul'daki öğrencilere desteklerini bildirdi. Istanbul'daki öğrenciler Pazar günü Beyazıt'ta üniversitenin önündeki banklarda oturarak pek çok dayanışma ziyareti de kabul ettiler. Ziyaretçiler arasında, Latife Tekin ve İstanbul Tabip Odası Eski Genel Sekreteri Nejat Yağcıoğlu da bulunuyordu.

BOLU'DA AÇLIK GREVI

10 Kasım - İstanbul'daki açlık grevi bitti. Gazi Üniversitesi'ne bağlı Bolu İdari İlimler YO'nda 9 öğrenci,

43 öğrencinin 44. madde gereğince okuldan uzaklaştırılacağını belirterek açlık grevine başladılar. Antalya'da grev sürüyor. Hâlâ gözaltında bulunan 4 öğrencinin ne ile suçlandığı bilinmiyor.

IZMIR'DE AÇLIK GREVI

11- Kasım - 9 Eylül Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi'nde bir grup öğrenci açlık grevine başladı. Grev, 44. maddenin desteklenmesinin yanı sıra, İstanbul ve Ankara'daki grevlerin desteklenmesi amacını güdüyor.

Ankara'daki grevci öğrencileri, Karadeniz Teknik Üniversitesi eski rektör yardımcısı Dr. Haldun Özen, öğretim üyeleri Timur Karaçaylı ve Cemal Koç tarafından ziyaret edildiler. AFSAD mensupları, ve diğer bir çok demokrat sanatçı, aydın desteklerini bildirdiler.

Milli Eğitim Bakanı: Biz bu filmi çok gördük, öğrencilerin yürüyüşünün tasvip edilmesi kanısında değilim.

MUGLA'da AÇLIK GREVİ

14 Kasım - Muğla'da YÖK'ü protesto amacı ile 5 öğrenci açlık grevi başlattı. Grevin "vardiyalı" olarak devam edileceği bildirildi.

Ankara'da açlık bitti. Yaptıkları basın toplantısında, gözaltına alınan bazı arkadaşlarının sonradan savcı önüne bile çıkartılmadan serbest bırakılmalarını kınadılar. Ankara'daki grevci öğrencilerin sözcülüğünü üstlenmiş olan Ege Altun, okuldan götürülerek göz altına alındı.

Bolu'daki grev sona erdi, Izmir'de katılmalarla sürüyor.

15 Kasım - Istanbul'da açlık grevine katılan öğrencilerden biri, üç gün izinsiz olarak yurda gelmediği gerekçesi ile yurttan çıkartıldı.

Izmir'deki grevci öğrencileri 1402'lik öğretim üyeleri ve sanatçılar ziyaret ettiler. Muğla'da da SHP il örgütü desteğini belirtti.

17 Kasım - Muğla'da grev sona erdi. Izmir'de ise, 12 Kasım tarihinde 13 öğrencinin başlattığı açlık grevini 10 öğrenci 72 saatin sonunda sona erdirdi, üç öğrenci 4. ve 5. günlerinde bıraktılar. Açlık grevine değişik tarihlerde başlayan 6 öğrenci ise sürdürüyorlar.

19 Kasım - Evren: Bu talebe derneklerinin vazifesi,... istekleri ilgili makama iletmektir. Sokaklara dökülmek değil. Eğer sokaklara dökülerek yayılmak istenirse, onun altında başka şeyler aramak gerekir. Türkiye'nin huzur ve güvenini bozmak isteyen güçler var. .... Yığınları etkileyebilmek için her yolu geçerli sayan belirlenmiş komünist taktiklerin en son ve çarpıcı örneği, dersteki başarısızlığı nedeniyle sınıfta kalan ve fakülte ile ilişiği kesilecek bir gencin teessüre kapılarak intihar etmesini istismar etmesi teşkil ediyor. (Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin diploma töreninde yaptığı konuşmadan). Cumhuriyet, 20 Kasım 1986.

21 Kasım - Doğramacı: Açlık grevi yapanlar normal öğrenci değil.

24 Kasım - Malatya'da Fen Edebiyat Fakültesi'nden yedi öğrenci gözaltında. Vali Vekili, "Bu bir operasyondur, halen inceleme safhasındadır. Daha sonra açıklama yapılacaktır." dedi.

Ankara'da açlık grevinin bitiminden hemen sonra okulundan alınarak Siyasi Şube'ye götürülen Fatma Yüksel'in üç gündür gözaltında bulunmasına karşın, ailesine "burada yok" dendi.

Danıştay kararı ile gösterime giren "Yılanların Öcü" filmine toplu bilet alarak öğrencilere satan SBF Öğrenci Derneği Yöneticileri hakkında disiplin soruşturması açıldı. (Soruşturma sonucu, bu öğrenciler bir ay okuldan uzaklaştırma cezasına çarptırıldılar. Yeni Gündem, 30 Kasım - 6 Aralık 1986)

6 Aralık - "Sürpriz" öğrenci affı. Üniversitelerarası Kurul: Ara sınavlarda % 40'ın altında not alan öğrencilere üçüncü bir "telafi sınavı" açılacak. 1985-1986 öğretim yılında kaydı silinen öğrenciler bu haktan bir defaya mahsus olarak yararlandırılacaklar. Ara sınavlarda (3 ve 3'ten fazla vize sınavı olan derslerde) % 70 tutturan öğrenciler, bu sınavların not ağırlıkları % 90 kabul edilerek, son sınavda düşük not alsalar da sınıf geçebilecekler.

9 Aralık - Üniversitelerarası Kurul toplantısına katılmak üzere Bursa'ya gelen YÖK Başkanı İhsan Doğramacı'ya Türkiye'deki 26 öğrenci derneği adına dilekçe veren Bursa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Derneği'nin (IBOD) lokali dün mühürlendi. Bursa Valiliği'nin gerekçeli kararına dayanılarak mühürlenen dernek lokalinin yanı sıra IBOD defterlerine de el konulduğu öğrenildi.

Karadeniz Üniversitesi'nde 10 öğrenci, YÖK'e hayır kampanyasına katıldıkları gerekçesi ile Öğrenci Derneği'ne üye olmaktan KÜ Rektörü Kemal Güriz tarafından men edildiler.

19 Aralık - Tabanca ile intihar eden Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencisi Yusuf Ziya Ünlü'nün durumunu rektöre anlatmak için Edirne'de yürüyüşe geçen 200 Tıp Fakültesi Öğrencisi polis tarafından dağıtıldı. Öğrencileri kışkırttıkları ve "yürüyüş sırasında aktif rol oynadıkları" gerekçesi ile göz altına alınan 6 öğrenci, daha sonra serbest bırakıldı.

26 Aralık - İstanbul İTÜ, Yıldız ve Marmara Üniversitelerinde öğrenciler yemek boykotu yaparak YÖK uygulamalarını protesto ettiler.

GÜDÜMLÜ BİLİM:

Atom Enerjisi Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre'nin radyasyon kirlenmesine maruz kaldığı belirtilen yiyecek maddeleri için, "getirin onları yiyeyim" demesi, Özal'ın çay için "biraz radyasyonlu daha iyi oluyor"u ve Cahit Aral'ın "Çay zararsız"ından sonra: YÖK'ten radyasyon yasağı.

28 Aralık - Yüksek Öğretim Kurumu radyasyon ölçümleri hakkında, üniversite rektörlüklerine bir genelge gönderdi.

YÖK'ün Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın ilgili yazısına dayanarak gönderdiği genelgede, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı, Dışişleri, Tarım Orman ve Köyişleri, Sanayi ve Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım, Kültür ve Turizm Bakanlıkları ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Çevre Genel Müdürlüğü Temsilcilerinden oluşan "Türkiye Radyasyon Güvenliği Komitesi"nin çalışmalarına devam ettiği bildirildi.

Genelge uyarınca, üniversiteler, Türkiye Radyasyon Güvenliği Komitesi'nin bilgisi ve izni dışında herhangi bir yayın yapamayacaklar. Ayrıca, üniversiteler yaptıkları ve yapacakları çalışmalarla ilgili bilgi ve belgeleri de söz konusu komiteye bildirmekle yükümlü bulunuyorlar. (Cumhuriyet)

İTÜ'den Prof. Tolga Yarman'la NOKTA'da yapılan bir söyleşide (Nokta, 28 Aralık haftası) radyasyon tehlikesinden sözedilmişti. Hâlâ "niçin YÖK" diye soran var mı?

TÜBİTAK'ta ÖZERKLİGE SON

30 Aralık - TÜBİTAK'ın özerkliğini ortadan kaldıracak ve yöneticilerini Başbakanın atamasına olanak sağlayacak yasa taslağı Başbakanlıkça hazırlandı. Yasa taslağına göre, TÜBİTAK Bilim Kurulu'nda bilim adamlarının sayısı düşürülürken, kamu ve özel sektör temsilcilerinin sayısı arttırılıyor, ayrıca TÜBİTAK'ın toplusözleşmeden yararlanma olanağı olmayan ve istenildiği zaman sözleşmesi feshedilecek sözleşmeli personel ile yabancı uzman istihdam etmesine olanak veriliyor.

YÖK DİLEKÇESİNDEN ALINTILAR

TBMM başkanlığına:

Ülkemiz üniversite yaşamına ilişkin görüşlerimiz ve değişiklik istemlerimizden bazıları aşağıdaki dilekçede sunulmuştur. Imzası olan bizler geride bıraktığımız beş yıl içerisinde üniversitelerin bilimsel düşünce üreten, bilimsel yöntemin öğretildiği ve geliştirildiği ortamlar olmanın alabildiğine uzağına sürüklendiğine ve gün geçtikçe korkunç bo. yutlara ulaşan, her türlü değeri aşındıran işsizliğin sınırlandırılmasında bir araca, liseden mezun olan binlerce gencin iş piyasasına girmesinin engellendiği ve yıllandırıldığı depolara dönüştüğüne inanmaktayız. ...

... Yurtlar, yemekhaneler, harçlar, gülünç denecek ölçüde düşük krediler ve bekarlara lütfen kiralanan sağlıksız konutlar bedensel yıpranmanın ve yaşlanmanın koşullarını oluşturuyordu. Bunlara bir de bitip tükenmek bilmez olağanüstü dönemin olağanlaşan uygulamalar; fişlenmeler, yurt baskınları, ev aramalar, nedensiz tutuklamalar, işkenceler eklenince YÖK düzeninden, YÖK'lü düzenden beklenen işlev nerede ise gerçekleşiyordu. Yorulmuş, sinmiş, yılmış, yaşama isteğini, öz güvenini yitirmiş, olumlu insani duygulardan uzaklaşmış, bencil, çıkarcı, teslimiyetçi öğrenci tipi yaratılıyordu. Ne ki YÖK'ün, YÖK düzeninin, YÖK'lü düzenin başarısı söz konusu olamazdı. ...

... Gelecek ise bugün sinmeyen, yılmayan, yaşlanmayanlardır. Türkiye gençliğinin, insan onurunun ve bilimin ifadesi YÖK'e karşı en dar anlarda, en zor koşullarda bile alınan tavırda yaşar ve iyiden güzelden yana güçlükler yükseldikçe yeşerir. Bugün 2547 sayılı yasanın 44. maddesi değişiklik önerisi ile TBMM'ne başvuran bizlerin temsilcisi olduğumuz dernekler bu tavır alışın, bu yaşlanmayışın somut ifadeleri, gençliğin kitleselleşmesinin çıkış noktalarıdır. Öğrenci gençlik, öğrenci dernekleri bünyesinde öğrenci ve genç olmanın gereklerini yerine getirecek, bunun önündeki engelleri de 44. madde örneğinde olduğu gibi birer birer kaldıracaktır.

Gençlik atılarak, geri alınarak, gözlenerek, izlenerek, baskılanarak, oyalanılarak bir çember içine alınmak istenmiştir. Gençlik bu çemberi kıracaktır.

44. madde değişiklik önerisi:

– Ders geçme sistemi esastır.

– Derslere devam zorunluğu kaldırılmalıdır. Ancak uygulamalı derslerden bir kez yüzde 70 devam aranmalıdır.

– Ara sınavın yapılıp yapılmayacağına ve sayısına öğrenci temsilciliğinin katılımıyla, ana bilim dalınca karar verilir. Ara sınavlara girmek zorunlu değildir. Ara sınavlarda, ortalama 70 ve üzerinde alan öğrenciler o dersten muaf sayılmalıdır ve yıl sonu sınavına girmemelidir.

– Ara sınava girme zorunluluğu olmadan ve koşulsuz yıl sonu sınavında yüzde 50 başarı sağlamak geçme için yeterlidir. Bunda başarı sağlanamazsa bütünleme sınavında yüzde 50 başarı sağlamak geçme için yeterlidir. Bütünleme sınavında da başarı sağlanamazsa tamamlama sınavında yüzde 50 başarı sağlamak geçme için yeterlidir. Bunda da başarı sağlanamazsa öğrenim süresince sınav hakkı saklıdır.

– 2 yıl süreli okullarda 2 yıl, 4 yıl süreli okullarda 3 yıl, 5-6 yıllık okullarda 4 yıl olarak belirlenen ek süreler tanınmalıdır. Bu ek süreler sonunda son sınıf ve alt sınıflar da dahil toplam 3 dersten başarılı olmayanlara 2 yıl ek süre daha tanınır. Bu süre sonunda da tek dersten başarısız olanlara 3 yıl ek süre daha tanınır. Ara sınavlar, yazılı, sözlü sınav, uygulama, araştırma ya da bilim dalına uygun çalışmalar biçiminde yapılabilir.

– Bu kanun yürürlüğe girdikten sonra 1981-82 ders yılından bugüne atılmış öğrencileri de kapsayacak biçimde uygulanır.

Saygılarımızla arz ederiz.

(Öğrenci Postası, 15 Ekim 1986)

İKİ YÜZLÜ DOĞRAMACI

Anayasa mimarı ve Istanbul Ü Hukuk Fakültesi Dekanı Aldıkaçtı, YÖK'e karşın, Prof. Şener Akyol'un rotasyona gitmesi gerektiğinde direnince YÖK tarafından görevinden alındı. 10 Aralık

Doğramcı'nın Ingiltere'de yayınlanan Times dergisinin Yüksek Öğretim Eki' nde, "Türk üniversitelerinin Ingiliz üniversitelerinden sonra özgürlük açısından ikinci sırada geldiği" iddiasını yanıtlayan Öğretim Üyeleri Derneği Genel Sekreteri Doç. Dr. Tahir Hatiboğlu, "üniversitelere öğretim elemanı alınması ve yönetici atanmasında Aydınlar Ocağı etkili oluyor" dedi. 20 Aralık

21 Ocak 1983'te Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren kıyafet yönetmeliğinde, başörtüsü yasaklanırken "türban"a izin verilmiştir. Evren'in direktifi üzerine, YÖK disiplin yönetmeliğini değiştirerek türban'ı da yasaklıyor. 26 Aralık

Milli Eğitim Bakanlığı Ankara'da sarılık, tifo, grip ve bit salgınları sürerken

okullara gönderdiği bir genelge ile okullara, "salgın hastalıklar konusunda gazetelere bilgi verme" yasağı koydu. 10 Aralık

Milliyet gazetesinde 25 Aralık günü yer alan haber-araştırma'dan: DOGRAMACI'NIN 2 ÜNIVERSİTESI

BURASI YÖK ÜNİVERSİTESİ

- Öğrencinin dernek kurması ateşten gömlek
- Kız-erkek öğrencilerin el ele gezmesi yasak
- Sakal, öğrenciye de öğretim üyesine de yasak
- Giyim-kuşama, "aşırı" gerekçesiyle karışılabiliyor
- Derse türbanlı girmek yasak

BURASI BİL-KENT

- Örgütlenme teşvik edildiği gibi, yönetimde de söz hakkı var
- Dinlenme salonlarında samimi oturabiliyorlar
- Sakala, bıyığa karışan yok
- Isteyen istediği gibi giyinip, makyaj yapıyor
- Türbana hoşgörü var

1. sayfadan devam

Yurttaşlıktan Çıkarmalara Tepkiler

Sayın Server Tanilli'nin, Nihat Behram'ın yurttaşlıktan çıkartılması üzerine PEN Kulüpleri Genel Sekreteri Alexandre Brokh'a yazdığı mektubu geçen sayımızda yetişmediği için bu sayımızda yayınlıyoruz.

Sayın Alexandre Brokh,
P.E.N. Kulüpleri Genel Sekreteri
LONDRA

Türkiye'de 12 Eylül 1980'de kurulan, çoğu anti-demokrat niteliği bugün de devam eden rejimin, yurt içindeki aydınlara yaptıkları yetmezmiş gibi, yurt dışındaki Türkiyeli aydınlara karşı giriştiği demokrasi ve insan haklarına zıt uygulamalardan biriyle ilgili son gelişmelerden sizi haberdar etmek gereğini duyuyorum.

Olay şudur: Yeni rejimde başlarına gelecekleri sezip, yurtdışına çıkmak zorunda kalan, şarkıcı, müzikçi, sendikacı ve politikacıların büyük bir bölümü yurttaşlıktan çıkarılmışlardı. 12 Eylül 1985'te de, Resmi Gazete ile doğrudan doğruya edebiyatçı kişilere *"yurda dön"* çağrısında bulunuldu ve dönmedikleri takdirde, yurttaşlıktan çıkarılacakları ihtarı yapıldı. Bu çağrıdan sonra, şair *Nihat Behram*'ın Haziran 1986'da yurttaşlıktan çıkarılması -maalesef- gerçekleşmiş bulunuyor. 1943 doğumlu Nihat Behram inançlı bir anti-faşist olduğu kadar, kendi kuşağı içinde de önemli bir şairdir. Askeri mücadeleden sonra yurtdışına kaçmasa, kaçamasaydı, salt fikir suçlarından ve sinemacı -rahmetli- Yılmaz Güney'in yardımcısı olduğu için, çok uzun süre hapiste kalacaktı. Avrupa'ya geldikten sonra sığınmacı olmuş şimdi de -Heinrich Böll'ün ailesnin verdiği- bir bursla Almanya'da Straelen'de çalışmalarını sürdürmektedir.

Yazarlara karşı bu tavır sürmektedir. Gelsenkirchen'de yaşayan romancı *Ömer Polat*'ın 15 yıldır Berlin'de yaşayan -Kafka ve Karl Marx çevirmeni- *arif Gelen*'in ve *Hanefi Yeter*'in pasaportları ellerinden alınmıştır. Öteki yazarlar da her an bu işlemlerden birine uğrayabilirler. Bir gün, romancı ve öykücü *Demir Özlü*'nün şair *Ataol Behramoğlu*'nun pasaportlarının ellerinden alındığını, ya da yurttaşlıktan çıkarıldıklarını duyarsak hiç şaşırmayalım.

Ilk çağdan beri çok doğal ve önemli olan *"yurttaşlık hakları"*nın ortadan kaldırılmasını, Türkiye'deki rejim, uluslararası sözleşmeleri ihlal etmek bir yana, üstelik iç hukuka karşı da hile kullanarak yapmaktadır; *"yurda bağlılığı"* değil, *"iktidara bağlılığı"* ölçüt olarak almaktadır. Demokrasi ve insan haklarının düşmanlığını -bütün çıplaklığıyla- kanıtlamış olan 12 Eylül rejimi ile onun sivil kisve altında devamı olan bugünkü iktidara bağlılığı, hepsi de yurtsever, demokrasiye ve insan haklarına saygılı aydınlardan beklemek ise mümkün değildir.

Sizin, *PEN* eski Enternasyonel Başkanı *Per Wasberg*'le birlikte Avrupa Parlamentosu Insan Hakları Komisyonu'na ve Türk hükümetine zamanında başvurduğumuzu pek iyi hatırlıyorum; ve bu başvuru, Türk basınına da yansıyarak çok iyi bir etki yaratmıştı. Bugün de bu hukuk dışı uygulamaya bir son verilmesi amacıyla, Nihat Behram olayından hareketle, onun yaşadığı Fransa ve Federal Almanya Cumhurbaşkanı'na başvurmamız düşünebildiğim en etkin yollardan ilki. Ikinci olarak -fakat aynı ivedilikle- sizden, Avrupa Parlamentosu Insan Hakları Komisyonu'na başvurumuzu yineleyerek, bu uygulamaların hukukla bağdaşmadıklarına işaretle, geri alınmalarını istemenizi rica edeceğim. Böylesi bir başvurunun Türk aydın kamuoyunda çok iyi bir etki yaratacağına da yürekten inanıyorum. Başvurunuzdan beni de -lütfedip- haberdar ettiğinizde, Türkiye basınına yansıtılmasında size yardımcı olmayı, zevkli bir görev sayacağım kendime.

Derin saygılarımla

Türkiye Aydınlarıyla Day. Gir. adına
Server Tanilli

GÜVENLİK SORUŞTURMASI

Kamuoyunda uzun süredir "güvenlik soruşturması", "fişlenme", ve bu yolla "sakıncalı vatandaşlar" yaratılmasının hukuk devleti ve demokrasi ile bağdaşmadığı yolundaki tartışma ve uyarılar süredursun, öte yandan 11 Kasım tarihli Cumhuriyet'te, "Güvenlik Soruşturması Yönetmeliği yürürlüğe girdi" diye bir haber yer aldı. Haberde, yönetmeliğin "bir sır gibi saklandığı" da yazıyordu. Dr. Metin Şekercioğlu'nun 3 Aralık günlü yazısında (Cumhuriyet) "Bu haberde açıklanan yönetmeliği Resmi Gazete'de doğrudan okuma olanağı yoktur. Çünkü, 1982 Anayasası'nın 124. maddesi "Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazete'de yayımlanacağı kanunla belirtilir" hükmü ile Resmi Gazete'de yayımlanmadan gizli yönetmeliklerin uygulanmasına açıktır." demektedir. Gerçekten, bu uygulama ile, vatandaşın, kendinden gizli yönetmeliklerle yönetildiği bir düzene adım atılmıştır.

Aslında, gazetelere yansımasından epey evvelki bir tarihi, 4 Mart 1986 tarihini taşıyan, Bakanlar Kurulu'nca hazırlanmış olan bu yönetmeliği, yeni elimize geçtiği için Bülten'in bu sayısında yayımlıyoruz.

GÜVENLIK SORUŞTURMASI YÖNETMELIGI
I. BÖLÜM
AMAÇ, KAPSAM, TANIMLAR

Amaç

Madde 1: Bu Yönetmeliğin amacı, **gizlilik dereceli bilgiler üzerinde ve gizlilik dereceli yerlerde çalıştırılacaklarla göreve alınacak veya yer değiştirecek** kamu personeli hakkında yapılacak güvenlik soruşturmasını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında göreve alınacak, yer değiştirecek veya gizlilik dereceli yerlerde çalıştırılacaklarla gizlilik dereceli bilgilere nüfuz edecek personel hakkında yapılacak güvenlik soruşturmalarını ve soruşturmayı yapacak makamları kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden;

A. Gizlilik Dereceli Bilgiler: Yetkisiz kimselere açıklanması sakıncalı görülen mesaj, doküman, araç, gereç, tesis ve yer hakkında kayıt edilmiş veya kayıt edilmemiş bilgilerdir.

B. Gizlilik Dereceli Yer: Gizlilik dereceli mesaj, doküman, rapor, araç, gereç ve tesislerin bulundurulduğu ve bunların korunması için güvenlik tedbirleri alınmış olan her türlü dolap, kasa, oda, sınırlandırılmış bölgeyi ifade eder.

C. Gizlilik Dereceleri: Yetkisiz kimselere açıklanması sakıncalı görülen

haberlerin önem derecesine göre sıralanması ve adlandırılmasıdır.

Gizlilik dereceleri **dört sınıfa** ayrılır.

a. **Çok Gizli:** Müsaadesiz açıklandığı takdirde, milli güvenlik ve menfaatlerimize hayati bakımdan son derece büyük zararlar verecek, yabancı bir devlete faydalar temin edecek ve güvenlik bakımından olağanüstü önemi haiz mesaj, rapor, doküman, araç, gereç, tesis ve yerler için kullanılır.

b. ve menfaatlerimize maddi surette zarar verecek; diğer taraftan yabancı bir devlete faydalar temin edecek mahiyette olan mesajlar, doküman, araç, gereç, tesis ve yerler için kullanılır.

c. **Özel:** Müsaadesiz açıklandığı takdirde **milletimizin menfaat ve prestijini haleldar edecek** veya bir **şahsın zarar görmesine** sebep olacak veya **yabancı bir devlete faydalar temin edebilecek** mahiyette olan mesaj, rapor, doküman, gereç, tesis ve yerler için kullanılır.

d. **Hizmete Özel:** Ihtiva ettiği bilgi itibariyle çok gizli, gizli veya özel gizlilik dereceleriyle korunması gerekmeyen fakat **bilmesi gerekenlerden başkası tarafından bilinmesi istenmeyen** mesaj, rapor, doküman, araç, gereç, tesis ve yerler için kullanılır.

D. Bilmesi Gereken: Bir gizli evrakı veya dokümanı ancak görevinden dolayı öğrenen, onu inceleyen, uygulayan ve korumaktan sorumlu bulunanlardır.

E. Arşiv Araştırması: Şahsın genel kolluk kuvvetleri tarafınan halen aranıp aranmadığı ile kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinde ilişiği ile adli sicil kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit bulunup bulunmadığının mencut kayıtlardan tesbit edilmesidir.

F. Güvenlik Soruşturması: Şahsın genel kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı ile kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinde ilişiği kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit bulunup bulunmadığının, **ideolojik faaliyetleri ve ahlaki durumunun, yabancılar ile ilgisinin, sır saklama yeteneğinin mevcut kayıtlardan ve mahallinden araştırılmak suretiyle tesbit edilmesi ve değerlendirilmesidir.**

G. Mesaj: Açık veya kapalı olarak her türlü muhabere vasıtasıyla gönderilmek üzere hazırlanmış bir bilgi veya haberdir.

H. Doküman: Mesaj dışında kalan her türlü yazılı, basılı veya teksir edilmiş kitap, dergi, broşür, etüd, mektup, program, emir, mumlu kağıt, kroki, plan, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita veya diğer belgelerle kayıt edilmiş veya kayıt edilmemiş bilgilerdir.

I. Istihbaratı çeşitli kaynak ve vasıtalardan elde edilen haberlerin tasnifi, kaydı, kıymetlendirilmesi ve yorumlanmasından çıkarılan sonuçtur.

J. Yıkıcı Faaliyet: Devletin ülkesi ve milliyetle bölünmez milli birlik ve bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini veya sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini sağlamak veya dil, ırk, din ve mezhep ayırımı yaratan veya sair herhangi bir yoldan bu kavram ve görüşlere dayanan bir Devlet düzeni kurmak isteyen kişi ve teşkilatların bu tür zararlı faaliyetleridir.

II. BÖLÜM
ARŞİV ARAŞTIRMASINDA UYULACAK ESASLAR

Arşiv Araştırmasını Yapacak Makamlar

Madde 4- Arşiv **araştırması Milli Istihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahallin mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.**

Hakkında Arşiv Araştırması Yapılacak Personel

Madde 5- A. Arşiv Araştırması **Milli Istihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı** ile Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak personel;

a. Müsteşar, Genel Müdür, Başkan ve bunların yardımcıları, Daire Başkanları, Bölge Müdürleri,
b. Vali, Il Emniyet Müdürleri ve Kaymakamlar,
c. Büyükelçi ve Elçiler,
d. Hakim ve Savcılar
e. Üniversitelerin Rektör, Dekan, **Öğretim elemanları,**
f. Yurtdışında sürekli görevle görevlendirilecek Devlet Memurları ve ikametgahları yurtdışında bulunanlar,

Arşiv Araştırması Emniyet Genel Müdürlüğünce Fişlenecek

a. Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının merkez teşkilatında çalışanlarla bu kuruluşların merkez teşkilatında ilk defa bir hizmete alınacak olanlar,
b. Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile **gizlilik dereceli konularda işbirliği yapmak durumunda olan özel kuruluşlarda alanlar,**
c. **Yabancı memleketlere straj, öğrenim, burs veya kurs maksadıyla veya 6 aydan fazla geçici görevle gönderilen Devlet Memurları,**
d. Öğrenim görmek maksadıyla **yabancı memleketlere** gitmek isteyen veya gönderilecek olan **öğrenciler,**
e. Emniyet Teşkilatında bir memuriyete ilk defa atanacaklar.

C. Arşiv Araştırması Mahallin Mülki Idare Amirliklerince Yapılacak Personel;

a. Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının merkez teşkilatı dışındaki kadrolarında çalışanlarla ilk defa hizmete alınacak olanlar.
b. Kamu **iktisadi teşebbüslerine,** sermayesinin yarıdan fazlası Devlete ait kurumlarda **kadrolu veya sözleşmeli olarak** çalışanlarla **ilk defa hizmete alınacak** olanlar,
c. Il Özel Idareleri ve **belediyelerin** kadrolarında çalışanlarla ilk defa **hizmete alınacak olanlar,**
d. Özel kanunla veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan **Devlet banka ve kuruluşları ile buralara bağlı işyerlerinde çalışan ve çalışacak** olanlar.

III. BÖLÜM
GÜVENLİK SORUŞTURMASINDA UYULACAK ESASLAR

Güvenlik Soruşturmasını Yapacak Makamlar

Madde 6- Güvenlik soruşturması Milli Istihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.

Hakkında Güvenlik Soruşturması Yapılacak Personel

Madde 7- A. Güvenlik Soruşturması **Milli** Istihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü trafından yapılacak personel.

a. Ilk defa **Hakim, Savcı, Kaymakam ve Müfettiş** olarak atanacaklarla **Savunma Sekreterleri,** Şifre Müdür ve Memurları, Özel Kalem Müdürleri, Kozmik evrak personeli, gizli, çok gizli ve özel gizlilik dereceli yerlerde ve gizlilik dereceli bilgiler üzerinde çalışacak personel.
b. Daire Başkanlığı dahil daha alt seviyeli görevlendirilen Müsteşar, Genel Müdür, Başkan ve bunların yardımcılıklarına ilk defa tayin edilecekler ile bu görevlere açıktan tayin edilecekler.
c. NATO ile **ilgili işyerlerinde** çalıştırılacaklar ile NATO'da (A) dereceli görevlere ve **NATO burslarına Devlet tarafından aday gösterilenler,**
d. NATO ile iş yapmak durumunda olan hakiki ve hükmi şahıslar,
e. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kadro ve kuruluşlarında yer alacak personel (Bu personelin güvenlik soruşturmaları 33-5 sayılı Silahlı Kuvvetler I.K.K.Güvenlik ve Işbirliği Yönergesi esaslarına göre yapılır.)

B. Güvenlik Soruşturması Mahallin Mülki Idare Amirliklerince yapılacak olanlar;

a. Bu Yönetmelik kapsamına giren Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında halen görevli bulunanlardan bu kurum ve kuruluşların merkez teşkilatı dışında çok gizli, gizli, ve özel gizlilik dereceli yerlerde ve gizlilik dereceli bilgiler üzerinde çalışacak personel.
b. Bazı kurum ve kuruluşların korunması ve güvenliklerinin sağlanması için görev alacak özel güvenlik teşkilatı personeli.

Kurum Değiştiren Personelin Soruşturması

Madde 8- Kurum değiştiren personel eski işyerlerinde haiz olduğu gizlilik derecesindeki bir hizmette çalıştırılabilir. Ancak daha yüksek gizlilik derecesinde çalıştırılacak ise yeniden güvenlik soruşturması yaptırılır.

Soruşturma ve Araştırma Yenileme Süresi

Madde 9- **Güvenlik soruşturmaları her (7) yılda bir, arşiv araştırmaları her (4) yılda bir yenilenir. Ancak gerekli hallerde bu süre beklenmeden de soruşturma veya araştırma istenebilir.**

Güvenlik Soruşturmasında Araştırılacak Hususlar

Madde 10- A. Kimlik kontrolü, komlik kartlarının doğruluk derecesi, tabiiyetinin tesbiti, geçmişte yabancı bir devletin tabiiyetine girip girmediğinin tesbiti,

B. Şahsın **genel kolluk kuvvetleri tarafından, halen aranıp aranmadığı ile kolluk kuvvetlerinin ve istihbarat ünitelerinin arşivlerinde ilişiği ile adli sicil kaydının bulunup bulunmadığını ve hakkında bir tahdit olup olmadığının tesbiti,**

C. Yıkıcı faaliyetleri: Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmamasını öngören Anayasanın 14 üncü maddesine aykırı olarak Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve hürriyetleri yoketmek, Devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini veya sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini sağlamak veya dil, ırk, din ve mezhep ayırımı yaratmak veya sair herhanbir yoldan bu kavram ve görüşlere dayanan bir devlet düzenini kurmak gibi faaliyetlerde bulunup bulunmadığının tesbiti ile **bu faaliyetlerde bulunan yerli veya**

yabancı dernek, grup, kulüp, teşkilat ve benzeri teşekküllere üye olup olmadığının veya bu çeşit kuruluş mensupları ile sıkı bir ilişki içinde bulunup bulunmadığının, 5816 sayılı Atatürk Aleyhine Işlenen Suçlar Hakkında Kanuna ve Atatürk ilke ve inkilaplarına aykırı davranıp davranmadığının araştırılması,

D. Ahlaki durumu: **Şeref ve haysiyetini ihlal edecek şekilde işrete, kumara, içkiye, kadına, paraya ve zati menfaatine düşkün olup olmadığının tesbiti**

E. Araştırmanın Yabancılarla Ilgisi: Yabancı devlet mensupları özellikle hasım veya hasım olması mutemel **devlet mensupları ve temsilcileri ile ilgi derecesinin iç yüzü ve sebebinin araştırılması,**

10/F. Sır Saklama Yeteneği: Herhangi bir sebeple **her şeyi her yerde sonucunu düşünmeden anlatmaya hevesli olup olmadığının tesbiti.**

IV. BÖLÜM
ARŞİV ARAŞTIRMASI VE GÜVENLİK SORUŞTURMASINDA TAKİP EDİLECEK USÜL

Arşiv Araştırmasında Takip Edilecek Usül

Madde 11- Bu Yönetmelik kapsamına giren bakanlık ve bağlı kuruluşları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılacak arşiv araştırmasında aşağıdaki usül takip edilir:

A. Hakkında arşiv araştırması talep edilecek şahıs için 3 adet personel güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması formu (Ek-1) ve 3 adet nüfus cüzdanı sureti (Ek-2) hazırlanır.

Taleplerde her şahıs için bir istek yazısına (2) adet personel güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması formu (Ek-1) ve (2) adet nüfus cüzdanı sureti (Ek-2) eklenir. Birer adedi de araştırma isteyen kurumun dosyasında saklanır.

B. Arşiv araştırması en geç (15) gün içinde cevaplandırılır. Ve şahıs hakkında elde edilen bilgiler talep makamına özet olarak aktarılır.

C. Arşiv **araştırmalarının nasıl ve ne şekilde yapılacağı araştırma yapmaya yetkili makamların görev talimatları ile belirlenir.**

D. Mahallin mülki idare amirliklerince yapılmış olan arşiv araştırmasında sakıncalı durumu tesbit edilmiş olanların tahkikat evrakının bir sureti dosya açılmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğü'ne; sakıncalı durumu tesbit edilen askeri personelin cevabi yazıları 33-5 sayılı Silahlı Kuvvetler I.K.K. Güvenlik ve Işbirliği Yönergesinde gösterilen makamlara gönderilir.

Ancak, Milli Istihbarat Teşkilatı Müsteşarlığınca yapılacak arşiv araştırmalarında, **talep doğruca Başkanlığa iletilir.**

Güvenlik Soruşturmasında Takip Edilecek Usül

Madde 12- Bu Yönetmeliğin kapsamına giren bakanlık ve bağlı kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılacak güvenlik soruşturmasında aşağıdaki usul takip edilir:

A. Hakkında Güvenlik soruşturması talep edilecek şahıs için 5 adet personel güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması formu (Ek-1) ve 5 adet nüfus cüzdanı sureti (Ek-2) hazırlanır.

Taleplerde her şahıs için soruşturma istek yazısına (4) adet personel güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması formu (Ek-1), (4) adet nüfus cüzdan sureti (Ek-2) eklenir. Birer adedi de soruşturmayı isteyen kurumun dosyasında saklanır.

B. Personel güvenlik soruşturma formundaki sorular ile nüfus cüzdan sureti noksansız olarak doldurulur ve istek yazısına personelin hangi gizlilik derecesinde veya hangi gizlilik dereceli yerde çalıştırılacağı soruşturmayı yapan makama bildirilir.

C. Güvenlik soruşturması **sonuçları en geç (2) ay içinde cevaplandırılır** ve soruşturma sonucunu ihtiva eden bilgi ve belgeler ilgilinin güvenlik makamlarındaki dosyasında asgari gizli gizlilik derecesinde muhafaza edilir.

Soruşturmayı talep eden makama, şahıs hakkında karar vermeye yeterli bilgiler özet olarak aktarılır.

D. Güvenlik soruşturmalarının nasıl ve ne şekilde yapılacağı soruşturma yapmaya yetkili makamların görev talimatları ile belirlenir. **Güvenlik soruşturması, soruşturmanın yapıldığı tarihten geriye doğru en çok (10) yıllık bir geçmiş ve 18 yaşından sonraki yılları ihtiva eder.**

E. Mahallin mülki idare amirliğince yapılmış olan güvenlik soruşturmasında sakıncalı durumu tesbit edilmiş olanların tahkikat evrakının bir sureti dosya açılmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Gizliliğe Riayet

Madde 13- Güvenlik soruşturmaları ve arşiv araştırmalarının her safhasında, kesinlikle gizliliğe riayet edilir. Soruşturma ve araştırma safahatı ve sonucu, bilmesi gerekenlerden başkasına açıklanmaz.

V. BÖLÜM
ÇEŞİTLI HUKÜMLER

Sorumluluk

Madde 14- Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasından, güvenlik soruşturması veya arşiv araştırması yaptırmaktan, ilgili bakanlık ile kamu kurum ve kuruluşlarının amirleri sorumludur.

Değerlendirme

Madde 15- Yaptırılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda elde edilen bilgilere göre şahsın memuriyete alınmasına veya alınmamasına, veya yer değiştirerek gizlilik dereceli yerden uzaklaştırılmasına dair hususları incelemek ve sonucu ilgili bakanın takdirine sunmak üzere; bakanlıklarda müsteşarın, diğer **kamu kurum ve kuruluşlarında en üst amirin, üniversitelerde rektörün, illerde valinin başkanlığında, personel birim amiri, hukuk müşaviri, varsa güvenlik işlerinden sorumlu birim amirinden müteşekkil, "DEGERLENDİRME KOMİSONU" kurulur.**

Yürürlükten Kaldırılan Kararnameler

Madde 16- Bakanlar Kurulunun 30.3.1964 tarihli ve 6/2860 sayılı Kararı ile yürürlüğe konulmuş oln "GÜVENLIK SORUŞTURMASI YÖNERGESI" ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme

Madde 17- Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BİR SEMPOZYUMUN ARDINDAN ADLİ TIP'TA DENEYLER

YÖK - CIA - ADALET BAKANLIĞI - GENELKURMAY BAŞKANLIĞI - METRİS

"Turan Itil ve Ayhan Songar isimli profesörlerin, uluslararası ilaç tekelleri için insan sağlığını hiçe sayarak bazı psikotropik ilaçlarla denemeler yaptıkları basında daha önce yer almıştı. Üniversite içinde mesleksel ahlakla bağdaşmayan bu deneylere göz yumulmasına karşı çıkan Prof. Dr. Günsel Koptagel-İlal, 1402 sayılı yasa ile Üniversiteden uzaklaştırılmıştı. Kürşat Istanbullu'nun Gözaltında Kaybolanlar **(Yalçın Yayınları, 1986, Istanbul) kitabından aldığımız bölüm, kadro politikasını sıkıyönetim emirleri ile yürüten YÖK'ün bilimle, insan onuru ile, en temel özgürlüklerle taban tabana zıt bir ucubeyi nasıl doğurduğu belgeleniyor."**

Cezaevlerindeki oyuna bazen hekimler de çok bilimsel(!) deneyler yapmak için katıldılar. Türkiye'de 1980'den sonra başlayan bazı ilginç «sempozyumlar» oldu. Birçok yerli ve yabancı bilim adamı(!) «Türkiye'deki teröristlerin Rehabilitasyonu» için «Uluslararası Sempozyum»a çağrıldılar. Sempozyuma katılanların isimleri «çok gizli» tutuldu. Toplantıya katılacak olanlar çok önceden harıl harıl tebliğler hazırlamaya başladılar. Ve toplantıya Adalet ve İçişleri Bakanları, Milli Eğitim Bakanı, YÖK Başkanı İhsan Doğramacı, Prof. Turan İtil, Prof. Ayhan Songar, Prof. Sulhi Dönmezer, Avrupa Konseyi muhafazakar milletvekillerinden oluşan ve terör olaylarını araştırmak ve tedbirler geliştirmek amacıyla Konsey çerçevesinde oluşturulan komisyon üyeleri, CIA'nın Türkiye ve Orta-Doğu Masası Şefi Paul Hanze, Emniyet Müdürleri, Milli İstihbarat Teşkilatı görevlileri,... v.s., katıldılar. Toplantılarda tutuklularla ilgili bazı tebliğler sundular.

Bu sempozyumda tebliğ sunanlar arasında Prof Turan İtil ve Prof. Ayhan Songar da bulunuyordu. Sempozyumda tutuklular üzerinde yaptıkları deneylerden bahsediyorlardı. Acaba bu deneyler nasıl yapılmıştı? Kim bunlara tutuklular üzerinde deney yapmaları için izin verdi?

THKP-C (Dev-Sol) davası sanıklarından 18 tutuklu 16.5.1985 tarihli bir dilekçeyle 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı II Nolu Askeri Mahkeme Başkanlığı'na bir dilekçeyle suç duyurusunda bulunuyorlardı. Cezaevlerinden birçok arkadaşları ve dilekçede imzaları bulunan bazılarının cezaevinden zorla alınarak Adli Tıp'ta üzerlerinde deney yapılmaya çalışıldığını söylüyorlardı. Bu dilekçeye göre gelişmeler nasıl olmuştu?

«.. Bu araştırmanın ilk adımı 1981 sonbaharında atıldı. Sultanahmet ve Metris Cezaevlerinde önceden hazırlanmış formlar doldurtuldu.

... 1982 yılında Metris Cezaevi'ne bir psikolog atandı. Askeri üniforma taşıyan (Asteğmen) hiçbir şekilde ismini ve nereden geldiğini açıklamadı ve bugüne kadar da kimse bu kişinin kimliği hakkında bir bilgi edinemedi... Psikolog gelir gelmez ilk olarak bağımsız olarak isimlendirilen işkence, baskı ile yıkılıp korkutulan bunalım içindeki insanlar ve hemen hergün basını işgal eden itirafçı diye adlandırılan hainlerle ilişkiye geçti. Onları 'tedavi' etmeye başladı. Tedavi bir süre o kadar ilerledi ki bu insanların ailelerini de kapsamaya başladı.

Cezaevine bu psikoloğun gelişinden sonra diğer doktorlar muayeneye çıkan bütün hastaları 'senin hastalığın psikolojik' diyerek psikoloğa göndermeye kalkıştılar. Tedaviye ilk olarak gidenlere söylenen ilk söz şu oluyordu: 'Sizlerin hastalığının nedeni içinde bulunduğunuz baskılardır. Örgütlerin baskılarından kurtulmanız gerek. Öncelikle onların arasından ayrılmalısınız. Ancak o şekilde iyileşebilirsiniz. İyileşmenizin temel koşulu budur. Söylenen bu sözlerden sonra, ne oldukları, etkileri, isimleri belirsiz ve açıklanmayan şişeler içinde numaralanmış ilaçlar içirilmeye başlandı. İlaçların hemen hepsi reçetesiz satılmayan uyuşturucu ilaçlardı. İlaçları alanlar en az iki gün yarı baygın dolaşıyor, kimseyle konuşmuyor, içine kapanıyor, çevresinde olanlara kayıtsız kalmaya başlıyordu. İlaçları psikolog hergün kendi yanında içiriyor ve sonra tutuklu üzerindeki etkilerini not ediyordu...

Bugün bu ilaçların gizli olarak tutuklulara verildiğine dair kuvvetli belirtiler vardır...

Psikoloğun tedavide(!) kullandığı yöntemlerden biri de tehdittir... Çünkü bir süre sonra psikoloğa kimse çıkmamaya başlayınca zorla koğuşlardan arkadaşlar psikoloğa çıkartılmaya çalışıldı. Psikoloğun tavsiyesiyle bazı tutuklular ayıklanıp tecride alındı. Lider olarak bilinenlere cezaevinde psikolog nezaretinde işkence yapıldı... Sonuçta arkasında bir sürü hapçı, uyuşturucu düşkünü, yaşama küsmüş, bunalımlı bir sürü insan bırakan psikolog 1984 sonlarında ortadan kayboldu...»

Ancak 1983 yazbaşlarında Adli Tıp'ta bir başka deney hazırlanmıştı. Bu bazı örgütlerin «lider» olarak bilinen veya «iflah olmaz» tanısı konmuş kişileri üzerinde uygulanacak bir deneydi.

«.. Bu tarihlerde Metris'te kalan Devrimci Sol davasından 10 kişi (Oğuz Ata Çınar, Mustafa Dalkıran, İbrahim Bingöl, İbrahim Erdoğan, Kadir Güzelçay, Sabri Temel, Refah Modan, Faruk Ereren, Mustafa Kamil Uzuner, Murat Karabulut) koğuşlarından zorla alınarak Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp binasına götürüldüler. Tutuklular burada bir odaya kapatılarak burada bir süre misafir edilecekleri belirtildi, elbiseleri alındı, pijama niyetine birşeyler giydirilmeye çalışıldı.

Tutuklular yetkili biri gelip durumu anlatmadıkça herhangi bir şeyi kabul etmeyeceklerini açıklamaları üzerine Ayhan Songar ve Adli Tıp Psikiyatri bölümünden bazı doktorlar ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri bölümünden Songar'ın ekibi geldi.

Uzun uzun yemeklerin kalitesinden, haftada bilmem kaç defa çıkan tavuktan, köfteden, çorbadan bahseden Ayhan Songar 'terör olayları üzerinde tüm dünyada yayınlanmak üzere bir araştırma yapıyorum. Terörün psikolojik temellerini bilimsel olarak ortaya çıkarmak bu çalışmanın temel amacıdır. Kişinin ruhsal durumu, geçmişi, kişisel özellikleri v.s. v.s.. akla gelebilecek her şeyi araştıracağız. Bu herşeyden önce ülkemize ve bilim dünyasına hizmettir. Sizler de bilime saygılı insanlarsınız. Bana bu konuda yardımcı olmak durumundasınız. Buna inanıyorum. Bu çalışmanın sonuçları hiçbir devlet kurumuna verilmeyecek, aleyhinize kullanılması engellenecek. Sadece sizi değil ben sağcıları ve normal suçluları da inceliyorum. Bir mukayese de söz konusu olacaktır araştırmamızda. Ayrıca araştırma sonucu sizlerde bazı zihinsel hastalıklar çıkarsa bunun davanızda lehinize bir durum olarak kullanılmasını sağlarız. Hatta bazı kişiler için af bile söz konusu olabilir. İki yöntemimiz olacak. Birincisi soru-cevap, karşılıklı konuşma; diğeri de ilaç ve tıbbi araçların kullanılarak çalışılmasıdır. Bu arada zeka düzeyiniz de ölçülecek ve isteyen arkadaşınıza sonuç bildirilecek v.b.. Ayhan Songar'ın çeşitli cilalarla sunmaya çalıştığı bu durum kobaylıktan başka bir şey değildi..»

Tutukluların tepkileri karşısında Songar «Adli Müşavirlikten izin aldıklarını, bu deneyler için Genelkurmay'ın izni olduğunu» söyleyerek bu kez tutukluları tehdit etmeye tutukluları ikna etmek için her birine bir hastalık uydurmaya başlar: «Sende paranoya var. Biz tıpta iki kere aynı kelimeyi söyleyene paranoya deriz.» «Sende şu var», «sende bu var». Ancak tutuklular üzerinde deney yapmayı başaramaz. Tutuklular Cezaevine getirildikten sonra mahkemeye suç duyurusunda bulunurlar. Bu suç duyurusunun «mahkemeyi ilgilendirmediğine. İlgili mercilere başvurmakta muhtariyet»lerine karar verilir.

Ancak burada yapılan deneyler durmaz ve yeni bir ekip deneye alınır. Yalnız İstanbul'da Adalet Bakanlığı'na bağlı Adli Tıp Başkanlığı binasında değil, bu deneyler birçok cezaevinde de yapılır. Elazığ Cezaevi'nde yapılan deneyler sonucunda birçok kişi yapılan bu insanlık dışı deneylerden dolayı bütün zihni melekelerini kaybetmiş yaşayan ölüler haline getirilirler.

21 ve 23 Ocak 1985 tarihindeyse Prof. Turan İtil ve Prof. Ayhan Songar Genelkurmay Başkanlığı'ndan aldıklarını söyledikleri özel izinle tutuklular üzerinde yaptıkları bir deneyin sonuçlarını «Türkiye'de Teröristlerin Rehabilitasyonu Uluslararası Sempozyumu»nda açıklar-
lar.

3. sayfadan devam

"DÜŞÜNCE SUÇLARINA" KARŞI AÇIKLAMA

1980'den bu yana gazeteci, yazar, çevirmen ve sanatçılara verilen hapis cezaları toplam yüzyılları bulmuştur. Bugün sırf yazıişleri müdürü olarak 20 yurttaş cezaevlerinde uzun süreli hapis cezaları çekmektedir. Demokrasiye geçildiği iddasına karşın, hâlâ yurtdışındaki yayınlarından dolayı yurttaşlıktan çıkartılanlar vardır, son olarak da bir panelin konuşmacıları tutuklanmıştır. Murat Belge, Demirtaş Ceyhun, Gülçin Çaylıgil, Gencay Gürsoy, Nuri Karacan, Doğu Perinçek, Emil Galip Sandalcı, Mustafa Sönmez, Bülent Tanör, Latife Tekin, Vedat Türkali ve Cemal Süreyya'dan oluşan redaksiyon komitesinin hazırladığı bir basın açıklaması hafta sonunda yayımlandı. Toplam 105 sanatçı, yazar, bilim adamı ve politikacıların imzaladığı "Basın Açıklaması" şu taleplarle sona eriyordu: "Düşünce suçu"ndan dolayı açılan davalarda tutukluluk kararı verilmesi yolundaki hukuk dışı uygulamalara son verilmelidir. Yasalardaki bütün "düşünce suçları" TBMM tarafından ortadan kaldırılmalıdır. (Yeni Gündem, 30 Kasım - 6 Aralık)

KISA KISA

- Gönensin ve Göksel beraat etti (12/12)
- Bilar AŞ Bilim Merkezi 12 Ocak'ta açılıyor.
- Barış Derneği davasında, 37 sanığa 5-15 yıl arasında ceza istendi. (22/11) Barış davasında daha delillerin değerlendirilmesi sürdüğünden, savunmalara geçilebilmiş değil. Mülkiyetler Birliği Vakfı, Uluslararası Barış Yılı dolayısıyla Rüştü Koray ödülünü Mahmut Dikerdem'e verilmesini kararlaştırdı.

Aydınlar Dilekçesi
Savunmalar

İsteme adresi:
1) Ortadoğu Kitabevi, Dianastr. 43, 4200 Oberhausen 11.
2) Kaynar Kitabevi, Hansastr. 86, 4100 Duisburg 1.

J.D.Bernal
Marx ve Bilim

Bilim ve Sosyalizm Yayınlarının *"mahkeme kararı ile beraat etmesine"* karşın yakılarak imha edilmiş olan 133607 kitabı arasında yer alan bu yapıt, Prof. Server Tanilli'nin bir önsözü ile aynıbasım olarak yeniden yayınlanmıştır. 5 DM karşılığında Ortadoğu Kitabevi, Dianastr. 43, 4200 Oberhausen 11 adresinden sağlanabilir.

Pläne plak şirketi, Ruhi Su'nun iki uzun-çalarını yayınladı: *El Kapıları* (Fremde Türen) ve *Savaş ve Seferberlik Türküleri - Kurtuluş Savaşı Destanı* (Volkslieder über den Krieg - Epos auf den Befreiungskampf). Adres: Braunschweigerstr. 20, 4600 Dortmund 1.

Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi
Postfach 2106, 3550 Marburg

Hesap Numarası: D. LÜDERWALDT

Konto no: 93640-606
BLZ: 500 100 60
POSTGIROAMT FRANKFURT